

Pfv.IV.21.941/2012/5.szám

A Kúria a dr. Forgács Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a Gödér Károlyné dr. Balpataki Dóra jogtanácsos által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság alperes ellen személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Fővárosi Bíróság előtt 19.P.27.290/2010. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.21.887/2011/8. számú jogerős ítéletével befejezett perében az alperes által 12. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Kúria a jogerős ítéletet részben - az első- és másodfokú eljárási költség és illeték viselésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperest terhelő marasztalási összeget 300.000 (háromszázezer) forintra és annak 2010. október 10. napjától járó törvényes mértékű kamataira leszállítja, ezt meghaladóan a per főtárgya tekintetében a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 (százezer) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt összesen 328.000 (háromszázhuszonnyolcezer) forint első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási illetékből a felperes 262.400 (kettőszázhatvankettőezer-négyszáz) forintot köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, míg a fennmaradó 65.600 (hatvanötezer-hatszáz) forintot az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet megállapította: az alperes azzal, hogy 2010. október 3-án megalapozatlanul alkalmazott a felperessel szemben kényszerítő eszközt és vonta el időlegesen a személyes szabadságát, megsértette a felperes személyes szabadság és emberi méltóság védelméhez fűződő személyiségi jogait. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül a megállapított jogsértésért a felperesnek magánlevélben fejezze ki sajnálkozását, valamint fizessen meg a felperesnek 1.300.000 forintot és annak 2010. október 10-étől a kifizetés napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és rendelkezett az első- és másodfokú eljárási illeték viseléséről.

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a választás rendje elleni büntett elkövetésének alapos gyanúja miatt indult büntetőeljárás keretében 2010. október 3-án házkutatást tartottak a felperes lakásán, melynek során két darab számítógépet és egy darab USB adathordozót foglaltak le. A felperest bűncselekmény elkövetésének alapos gyanújára hivatkozással megbilincseltek, a rendőrségen előállították és kihallgatták, majd az éjszakai órákban szabadon engedték. A lefoglalt számítógép szakértői vizsgálatára 2010. október 14-én került sor. Ezt követően a lefoglalt eszközöket a felperes részére kiadták és a lefoglalást megszüntették.

A felperes egyik lefoglalt számítógépén, egy általa korábban készített riportfilm is tárolásra került, amellyel összefüggésben a 2010. szeptember 29-én kelt megállapodásban „1.000.000 forint + áfa” tiszteletdíj ellenében megbízást kapott arra, hogy a film folytatását 2010. október 15-éig készítse el. A szerződéses kikötés szerint, a határidő túllépése után a megbízó a filmet az aktualitás elvesztése miatt nem veszi át, ebben az esetben a felperes anyagi követelést nem érvényesíthet a megbízóval szemben. A szerződő felek a 2010. október 18-án felvett jegyzőkönyvben rögzítették, hogy a szerződést felbontottnak tekintik, mert a felperes a megadott határidőre, a számítógép lefoglalása miatt a filmet nem készítette el.

A felperes a gyanúsítással szemben és a lefoglalás miatt is panasszal élt. A Fővárosi Főügyészség a 2011. január 4-én kelt NF.28554/2010/7-I. számú határozatával a felperes lefoglalás tárgyában benyújtott panaszának helyt adott, megállapítva, hogy a számítástechnikai eszközök lefoglalásáról a nyomozó hatóság indokolatlanul rendelkezett, mert a számítógépben tárolt adatok és az e-mail postafiók tartalmának megismeréséhez az adathordozó eszköz lefoglalása szükségtelen volt. A felperes gyanúsítással szemben benyújtott panaszát a Fővárosi Főügyészség határozatával elutasította. A nyomozó hatóság a 2011. január 21-én kelt határozatával a büntetőeljárást megszüntette, megállapítva, hogy a

cselekmény nem minősült bűncselekménynek. A határozat indokolása szerint a cselekmény nem a hatósági eljárás megzavarásának gyanúját, hanem a választás rendje elleni bűncselekmény büntettének gyanúját vetheti fel. Ez utóbbi bűncselekmény megállapításának tényállítási elemei azonban a konkrét esetben hiányoznak. A cselekmény politikai véleménynyilvánításként értelmezhető.

A felperes módosított keresetében kérte megállapítani: az alperes alkalmazásában álló rendőrök azzal, hogy 2010. október 3-án vele szemben indokolatlanul jártak el, intézkedéseikkel megsértették a személyes szabadsághoz és az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogait. Kérte az alperes összesen 2.000.000 forint vagyoni és nem vagyoni kárának megfizetésére kötelezését, melyből 500.000 forint nem vagyoni kárigényt a személyhez fűződő jogainak megsértése miatt, a fennmaradó 1.500.000 forint kárát az indokolatlannak tartott lefoglalással összefüggésben jelölte meg, melyből 500.000 forint nem vagyoni kárigényt a számítógépek indokolatlan lefoglalása és munkavégzésének megakadályozása, 1.000.000 forint vagyoni kárigényt a szerződéses kötelezettsége teljesítésének megghiúsulása miatt érvényesített.

Az alperes a kereset elutasítását indítványozta. Védekezése szerint a felperessel foganatosított rendőri intézkedés jogszerű volt. Vitatta a kártérítés jogalapját és összegezését is, állítva, hogy a felperes nem bizonyította a vagyoni és nem vagyoni kárát.

A jogerős ítélet indokolása szerint annak megítéléséhez, hogy a felperes személyes szabadságának korlátozására a törvényben előírt feltételek mellett jogszerűen került-e sor, a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (Rtv.) 13. § (1) bekezdésének, 15. § (1) bekezdésének, 17. § (1) bekezdésének és a 33. § rendelkezései az irányadók. A bilincs, mint kényszerítő eszköz alkalmazásának feltételeit pedig az Rtv. 48. §-a, valamint a rendőrségi szolgálati szabályzatról szóló 3/1995. (III 1.) BM rendelet 55. § (1) bekezdésének rendelkezései határozzák meg. E jogszabályi rendelkezések alapján megállapítható volt, hogy az alperes intézkedései megalapozatlanok voltak és nem feleltek meg az arányosság követelményének. A felperes a házkutatás, a számítógép lefoglalása és az előállítása során együttműködő volt, nem tanúsított ellenállást vagy erőszakos magatartást és viselkedésével sem adott okot arra, hogy a szökéstől tartani kellett volna. A felperes együttműködő magatartását a perben kihallgatott tanú és a Fővárosi Főügyészségnek a lefoglalás elleni panasz tárgyában hozott határozata is alátámasztja. A határozatban - a szakértői vizsgálat alapján - az is megállapításra került, hogy az alperes intézkedése (lefoglalás) szakszerűtlen volt, mert a mintegy 20 percet igénylő adatrögzítés érdekében 11 napig korlátozta a felperes vagyoni jogait. Ezzel a magatartásával az alperes a felperes munkavégzését ellehetetlenítette, mert az újságírói tevékenységéhez szükséges

anyagait a lefoglalt számítógépen és adathordozón voltak rögzítve. A felperessel szemben indokolatlanul alkalmazott kényszerintézkedés – kényszerítő eszköz (bilincs) használata, szabadság elvonása – sértette a felperes személyes szabadsághoz, illetve az emberi méltósághoz fűződő jogát, amely a köztudomás szerint is nem vagyoni hátrányt okoz. A perben egyértelműen megállapítható volt, hogy az alperes felperessel szemben alkalmazott eljárása törvénysértő, jogellenes és felróható is volt. Az alperes ugyanis az alkalmazott intézkedésekkel, azzal, hogy indokolatlanul lefoglalta a számítógépet és a felperest megbilincselve előállította, megsértette a szükségesség és arányosság követelményét. A felperes az alperes jogsértő magatartásával okozati összefüggésben bekövetkezett vagyoni kárát, amely abból eredt, hogy a megbízási szerződés alapján a vállalt film elkészítését a megadott határidőben nem tudta teljesíteni, ezért a megállapodás felbontásra került, a 2010. szeptember 29-ei szerződéssel, a 2010. október 18-án felvett jegyzőkönyvvel és a perben kihallgatott tanúk vallomásaival igazolta. Ezért a felperest az elmaradt megbízási díj teljes összege megilleti. Mindezek alapján a jogerős ítélet a jogsértést a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján megállapította és az alperest a c) pont szerint elégtétel adására kötelezte. A Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján keresztül alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján a jogerős ítélet a személyes szabadság indokolatlan korlátozása miatt megállapított jogsértéssel okozati összefüggésben bekövetkezett nem vagyoni kártérítés összegét, amelyet a köztudomás szerint is elfogadhatónak tartott, mérlegeléssel állapította meg. Ezt meghaladóan a nem vagyoni kárigényt alaptalannak találta.

A jogerős ítélet ellen, jogszabálysértésre hivatkozással az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a kereset teljes elutasítása érdekében. Felülvizsgálati álláspontja szerint tévesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy indokolatlanul rendelkezett a számítógépek lefoglalásáról. A perben kihallgatott tanú vallomása is alátámasztja azt, hogy nem volt kizárható a felperes részéről a személye ellen szolgáló bizonyítékok megsemmisítése. Az eljárás sikere érdekében az adott körülmények között az eljáró rendőrök megfelelő döntést hoztak, mert a házkutatás időpontjában (vasárnap este) informatikai szakértő kirendelése nehézségekbe ütközött volna, a nyomozók pedig a szükséges adatok kereséséhez megfelelő szakértelemmel nem rendelkeztek. Az előállítás Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt feltételei maradéktalanul fennálltak, miután a felperes bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható. A bilincs alkalmazása is rendőrszakmai szempontból az Rtv. 48. §-a alapján jogszerű volt. A felperes nem bizonyította a vagyoni kárát, amelynek igazolására az általa bemutatott szerződés, annak aggályos volta miatt nem alkalmas.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem nyújtott be.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos az alábbiak szerint.

Nem osztotta a Kúria a felperessel szemben alkalmazott kényszerítő eszközök jogszerűségére vonatkozó felülvizsgálati álláspontot. A nem vitás tényállás szerint a felperes a házkutatás során mindvégig együttműködő magatartást tanúsított. Ezért önmagában azon az alapon, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés b) pontja lehetőséget biztosít az eljáró rendőr részére a bűncselekménnyel gyanúsítható személy előállítására, az intézkedés jogszerűsége nem állapítható meg. A felperes magatartására figyelemmel a bilincs alkalmazásának az Rtv. 48. §-ában írt feltételei pedig nem álltak fenn, miután a felperes részéről támadásnak, szökésnek vagy ellenszegülésnek a veszélye nem fenyegetett. Az eset összes körülményeit figyelembe véve helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az alperes által alkalmazott kényszerítő intézkedések megsértették az Rtv. 15. § (1) bekezdésében előírt arányosság követelményét. Ezért jogszabálysértés nélkül állapította meg a Ptk. 76. §-a alapján a jogerős ítélet a felperes előállításával és vele szemben a bilincs alkalmazásával a személyhez fűződő jog sérelmét és kötelezte az ezzel összefüggésben okozott, a köztudomás szerint is elfogadható nem vagyoni hátrány kompenzációjaként - a helyes mérlegeléssel megállapított - kártérítés fizetésére az alperest.

Helytállónan kifogásolta ugyanakkor az alperes a jogerős ítéletnek a számítástechnikai eszközök lefoglalásával okozott vagyoni kár megtérítésére kötelező rendelkezését. A Fővárosi Főügyészség - felperes lefoglalás miatt tett panasza tárgyában hozott - határozata, amelyre tekintettel a jogerős ítélet az intézkedés indokolatlanságát megállapította, a bíróságot nem köti (Pp. 4. § (1) bek.). A per adatai szerint a felperessel szemben a hatóság eljárásának megzavarása vétség alapos gyanúja miatt indított nyomozás során gyanú merült fel arra vonatkozóan, hogy a felperes e-mailben felhívást intézett különböző személyekhez azzal a céllal, hogy a 2010. október 3-án tartott önkormányzati választásokat megzavarják. A bűncselekmény felderítése érdekében a felperesnél foganatosított házkutatás alkalmával a számítástechnikai eszközök lefoglalása az azokon tárolt adatok kimentése, illetve átmásolása érdekében ezért szükséges és indokolt volt. Osztotta a Kúria az alperes azon érvelését, hogy a Fővárosi Főügyészség határozatában a panaszolt intézkedés indokolatlanságának alapjául hivatkozott Be. 158/A. §-a szerint a felperes a számára egyébként terhelő adatok megőrzésére nem volt kötelezhető és az intézkedő rendőröktől - speciális szakismeret hiányában - az sem volt elvárható, hogy a helyszínen végezzék el a számítástechnikai eszközökön tárolt adatok más adathordozóra történő átmásolását. Az is nyilvánvaló, hogy a gyanúsított személy által az adatkinyeréshez felajánlott segítség az intézkedő rendőrök részéről nem volt elfogadható. Ezért a

bűncselekmény alapos gyanúja miatt megindított büntetőeljárás során a bűncselekmény alátámasztására foganatosított lefoglalás a bizonyítékok megszerzése és megőrzése érdekében nem volt kirívóan okszerűtlen és megalapozatlan, amely a Ptk. 349. § (1) bekezdése és a 339. § (1) bekezdése alapján az alperes kártérítő felelősségét megállapíthatóvá tenné. A szakértői vizsgálat időpontjának meghatározását pedig befolyásolta a felperesnek a vizsgálaton való jelenlétére vonatkozó kifejezett igénye, amelyre ezért a felperes által sem vitatottan, többszöri időpont egyeztetést követően kerülhetett sor. Így a felperes a lefoglalás időtartamára eredményesen kártérítési igényt nem alapozhat. Jogalap hiányában tehát a felperesnek a lefoglalással összefüggésben érvényesített vagyoni kárigénye is alaptalan. Mindezek alapján téves a jogerős ítéletnek a számítástechnikai eszközök lefoglalásával okozott vagyoni kár megtérítésére kötelező rendelkezése.

A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet részben - az első- és másodfokú perköltség viselésére is kiterjedően - a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a Pp. 253. § (2) bekezdésének megfelelő alkalmazásával az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalási összeget leszállította, ezt meghaladóan a per fő tárgya tekintetében a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint kötelezte a nagyobb részben (80 %) pervesztes felperest az alperes jogtanácsosi képviseletével felmerült és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdései alapján megállapított első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére.

A tárgyi illetékeljegyzési jog folytán le nem rótt 120.000 forint elsőfokú, 78.000 forint másodfokú és 130.000 forint felülvizsgálati eljárási illetékből a felperes a 6/1986.(VI.26.) IM. rendelet (R.) 13. § (2) bekezdése alapján köteles az államnak a pervesztességének arányában megállapított 262.400 forintot megtéríteni, míg a fennmaradó illetéket az alperes személyes illetékmentességére tekintettel a R. 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2013. június 26.

A tanács aláírásban akadályozott elnöke, dr. Mészáros Mátyás helyett: dr. Baka András s.k. tanácselnök, dr. Kovács Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
tisztviselő

Vné